

Daszkiewicz-Kuthan, Maria

Dyskusja nad polskimi wynalazkami z dziedziny techniki filmowej

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 2/3, 617-618

1957

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

auze. Podkreślało to wielu dyskutantów, przytaczając równocześnie liczne przykłady zabytków wymagających szybkiego ratunku.

Stan muzealnictwa przyrodniczego przedstawia się nieco odmiennie niż technicznego. Przede wszystkim istnieje obecnie w Polsce cały szereg tego typu muzeów. Poziom ich jednak jest bardzo różny, poza tym są one od siebie izolowane ze względu na różną przynależność organizacyjną.

Między muzeami przyrodniczymi różnych typów musi istnieć stały kontakt i współpraca metodologiczna. Dla umożliwienia takich kontaktów i współpracy powinna powstać płaszczyna porozumiewawcza w postaci np. stałej komisji czy rady. Na tej podstawie można by przystąpić do tworzenia zespołu muzeów przyrodniczych na wzór powstającego obecnie zespołu muzeów technicznych, którą to formę organizacyjną uznali zebrani za korzystną dla działalności muzealnej.

Dyskusja wykazała bardzo ciężką obecnie sytuację poszczególnych muzeów przyrodniczych. Występowanie jednak z wnioskami mającymi na celu poprawę tej sytuacji byłoby przedwczesne, gdyż obecni nie mieli jeszcze pełnego jej rozeznania. Powołano więc komisję w składzie: prof. Halicka, prof. Nast i prof. Stołyhwo, która w najbliższym czasie zbierze odpowiednie informacje i przedstawi je Komitetowi Historii Nauki PAN, aby na tej podstawie zwołać następne zebranie Komisji Muzeów i Ochrony Zabytków poświęcone wyłącznie sprawie muzeów przyrodniczych.

Jako wniosek dodatkowy wysunięto sprawę starań o nowe pomieszczenia dla muzeów w Warszawie (ważne i pilne w związku z likwidacją licznych urzędów) oraz o zagwarantowanie w rozwojowych planach stolicy terenów na przyszłość, specjalnie do swego przeznaczenia zbudowane gmachy muzealne. Tereny te powinny znajdować się w centrum miasta.

Jerzy Jasiuk

DYSKUSJA NAD POLSKIMI WYNAŁAZKAMI Z DZIEDZINY TECHNIKI FILMOWEJ

Dnia 14 grudnia 1956 r. odbyło się w Pałacu Kultury i Nauki posiedzenie Zespołu Historii Polskiej Techniki Filmowej. Na posiedzeniu tym został wygłoszony i przedyskutowany obszerny referat mgra inż. Romana Wajdowicza z Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej w Łodzi: *Próba oceny technicznej polskich wynalazków i udoskonalień z dziedziny techniki utrwalania i odtwarzania dźwięku w historii kinematografii*. W referacie swoim autor podkreślił, iż na razie podaje wstępną ocenę wynalazków, natomiast ocena wnikliwa będzie przedmiotem dalszej jego pracy na tym polu.

Autor dzieli historię rozwoju techniki dźwiękowej na cztery zasadnicze okresy.

- 1) okres wstępny (do 1894 r.) — fonograficznego zapisu dźwięku,
- 2) okres I (1894—1918) — metody optycznej w technice dźwiękowej,
- 3) okres II (1918—1939) — magnetycznej metody rejestracji dźwięku,
- 4) okres III (od 1939 r.) — udoskonalonej magnetycznej metody zapisu dźwięku.

Ustalenie dat dzielących poszczególne okresy zostało już dawniej zaproponowane przez doc. W. Jewsiewickiego w odniesieniu ogólnie do całej historii techniki filmowej i, jak się okazało, odnośnie do historii techniki dźwiękowej periodyzacja powyższa mogła być zachowana.

Inż. Wajdowicz omówił dalej wkład Polaków do techniki dźwiękowej kinematografii przedstawiając opisy i rysunki poszczególnych ciekawszych patentów polskich wynalazców.

Dyskusja nie zakwestionowała zasadniczych tez referatu, dorzucono jednak do nich nieco nowego materiału i nowych ujęć.

M. D.-K.

DYSKUSJA NAD FILMOWYMI METODAMI BADAWCZYMI W DZIEJACH NAUKI POLSKIEJ

Tematem posiedzenia naukowego Zespołu Historii Polskiej Techniki Filmowej Komitetu Historii Nauki z dnia 14 marca 1957 r. był referat doc. dra Bolesława Lewickiego *Filmowe metody badawcze w dziejach nauki polskiej*.

Referent w uwagach wstępnych podkreślił, że chce przede wszystkim dać wprowadzenie do zagadnienia historii polskiego filmu badawczego, uzasadnić potrzebę spisania tej historii i zaproponować jej układ metodologiczny. Dla wyjaśnienia specyfiki filmowych metod badawczych referent wyliczył kilka sformułowań, które, jego zdaniem, tej sprawie pomogą.

Kinematograf — zdaniem referenta — wynaleziony i uformowany został przede wszystkim jako narzędzia badań i rejestracji naukowej. Jego rola w powstaniu nowej dziedziny sztuki — sztuki filmowej — jest raczej wynikiem przeróżnych okoliczności typu komercyjnego i określonej koniunktury widowiskowej.

Dalsze stwierdzenia dotyczyły pojęcia kinogramu, zasięgu technik i możliwości filmu badawczego; zasad naukowej kinematografii, a w szczególności zasad badawczej korektury i naukowej interpretacji danych zmysłowych; pozycji naukowej filmów dydaktycznych, tj. szkolnych i instruktażowych oraz filmów popularyzatorskich; właściwej linii badań nad historią filmu naukowo-badawczego, która przebiega równoległe do ogólnych szlaków badań naukowych.

W dalszym ciągu autor omówił ramy światowego zasięgu badań naukowych za pomocą filmu, charakteryzując kilkoma uwagami specyfikę historycznego rozwoju filmu naukowego. Dał on tu szkieletową próbę periodyzacji historii filmu naukowego i mówił o badaczach posługujących się nim oraz o formach organizacyjnych kinematografii naukowej.

Druga część referatu została poświęcona historii filmu naukowo-badawczego w Polsce. Na wstępie autor postawił retoryczne pytanie, czy warto badać dzieje filmu naukowego w Polsce wobec nielicznych jedynie prób korzystania z filmu jako pomocy naukowej przez pracowników nauki. Dalej autor omówił schematycznie periodyzację polskiej historii filmu naukowo-oświatowego oraz wyliczył poszczególne fakty z naszej przeszłości.